

Свято Андрія

В Євангеліях описано, як рибалка з галілейського озера Андрій першим зголосився бути учнем Ісуса Христа, повіривши, що він - не просто пророк, геніальний чоловік, а сам Бог, який набув образу людини. Усі три роки Андрій не відступав від Христа, а після його розп'яття, воскресіння і вознесіння на небо пішов разом з іншими апостолами нести світло Христової віри по світу.

За давньою християнською легендою, Андрій був першим учнем Ісуса Христа, тому і був названий Первозванним. Довго він мандрував по світу, поширюючи християнське вчення. Проповідував апостол Андрій на наших землях, як згадується в одному староукраїнському літопису, що датується XX ст.: "Андрій навчав у Синоді.. Відтіль поплив угору Дніпром і став під горами на його березі, сказав учням: "Ви бачите ці гори? На цих горах засяє ласка Божа і буде великий город, і Бог збудує багато церков. Поблагословив гори і поставив хрест". Всі ви, мабуть, здогадалися яке місто благословив апостол Андрій? Так, це - Київ.

Андрій Первозванний - християнський святий. Але народні звичаї та обряди мають набагато древніший, дохристиянський характер. Вечір перед святом мав назву "Андріївських вечорниць". Готувалася до нього молодь "в складчину". До однієї з господинь зносили різні продукти і пекли калиту - цю найвеличнішу ознаку свята. Печуться калита із прісного тіста у вигляді тонкого коржа. Бо ж рік "зтоншився". Дрова в печі кладуть навхрест, а розпаливши, приказують: "Гори нам вогонь ясно, спечи нам калиту красну! Щоб ми її кусали і горя не знали!" Печуться корж з маком, медом, горішками. Тут же в печі вариться пшоняна каша, печуться з прісного тіста балабушки.

Кажуть, що ніч на Калиту чарівна, доленосна. І кожному хочеться дізнатися, яка доля його чекає. Тому в цю ніч дуже багато ворожать.

Це одна з ночей, коли дозволялися і різні хлоп'ячі жарти. Коли хтось із батьків не пускав дочку на вулицю, тому "відкривали ворота", знімали і кудись заносили або чіпляли на дерево. Коли ж сусіди чомусь не мирилися їм ворота обмінювали. Мовляв,- живіть по-людські. Дівкам, які "засиділись" димар закривали склом. Починають господарі вранці топити піч і не розуміють: чого це дим у хату йде. Хлопці за всім тим слідкують, а тоді вимагають з батька, "могорич".

Старі люди казали: "Стережи на Калиту ворота, а на Купала - колеса."

Матеріал підбрала подр. Неля Лавриненко